

спроможності та висока діджиталізація населення буде цьому сприяти й далі.

Список використаних джерел:

1. Бізнес під час війни може зростати. Як фінтех відпрацював у воєнний 2022-й – підсумки року від CEO LEO Альони Шевцової. *Forbes*. 2022. URL: <https://forbes.ua/leadership/biznes-pid-chas-viyni-mozhe-zrostati-yak-fintekh-vidpratsyuvav-u-voenniy-2022-y-pidsumki-roku-vid-ceo-leo-aloni-shevtsovoi-28122022-10782>.
2. Дюк Р. Український фінтех: підсумки 2023-го і головні тренди 2024-го. *SPEKA*. 2024. URL: <https://speka.media/ukrayinskii-fintex-pidsumki-2023-go-i-golovni-trendi-2024-go-pokkyd>.
3. Каталог фінтех-компаній України 2023. УАФІК. 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1iZ0ajeEV8sBRH17bzQQfWev0awJvO9Fg/view>.
4. Сунцова О. О. Фінансові технології як складова цифрової економіки: тенденції в реаліях пандемії covid-19. *Економічний вісник*. 2021. URL: https://www.researchgate.net/profile/Olesia-Suntsova-3/publication/366954812_Financial_Technologies_as_a_Component_of_the_Digital_Economy_Trends_in_the_Realities_of_COVID-19_Pandemic/links/63bac3f5097c7832ca9ed21c/Financial-Technologies-as-a-Component-of-the-Digital-Economy-Trends-in-the-Realities-of-COVID-19-Pandemic.pdf.
5. Темні часи: як відключення електрики та перебої з інтернетом впливають на роботу банків і фінтехів? *fintech insider*. 2022. URL: <https://fintechinsider.com.ua/temni-chasy-yak-vidklyuchennya-elektryky-ta-pereboyi-z-internetom-vplyvayut-na-robotu-bankiv-i-fintehiv/>.
6. Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні? Економічна правда. 2018. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/2018/12/5/641431/#3>.

УДК:336.7

Кохан І.В.

к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ

Богославець-Дроздюк Т.І.

викладач циклової комісії обліково-фінансових дисциплін
ВСП «Надвірнянський фаховий коледж» НТУ
м. Надвірна

ОСОБЛИВОСТІ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кредитні операції є однією з істотних ознак, що характеризують сутність банківської установи. Ефективний та динамічний розвиток

суспільства неможливий без нормального функціонування іпотечного ринку, який базується на розвинутій банківській інфраструктурі. Визначення реального стану та рівня іпотечного кредитування може стати ключем до розуміння процесів, що відбуваються на вітчизняному іпотечному ринку та факторів, що впливають на його розвиток.

З 24 лютого до кінця травня 2022 року видача іпотечних кредитів в Україні була практично призупинена – банки не видавали кредити, але з червня 2022 року іпотечний ринок почав відновлюватися та зріс попит на іпотечні кредити. Тож, якщо до кінця 2021 року банки видавали в середньому 1001 одиниць іпотеки, то у червні 2022 року було тільки 2 одиниці, а вже у грудні їх кількість зросла на 259 одиниць або в 2,77 рази. Загалом кількість іпотечних кредитів зросла за рахунок вторинного ринку кредитування, тоді як первинний ринок виявився менш привабливим для потенційних інвесторів, що пов'язано зі значними ризиками, зростанням цін на будівельні матеріали, складною логістикою, необхідністю подальшого ремонту, оскільки забудовники зазвичай продають нерухомість без ремонту тощо.

Іпотечне кредитування станом на 2022 р. показувало незначне зростання обсягів порівняно з початком 2019 р. – на 1,49%, а вже на початку 2023 р. їх обсяги помітно зменшились – на 7,71 млрд. грн. або на 26,27%. За показником співвідношення ВВП до загальної кількості виданих іпотечних кредитів відзначається різкий спад через початок широкомасштабного вторгнення.

У 2022 році банки видали 2009 іпотечних кредитів на 1,96 млрд грн. Порівняно з 2021 роком кількість кредитів на нове житло зменшилася в 5,3 раза в кількості договорів і в 4,3 раза в грошовому вираженні. Більшість іпотечних кредитів 2022 року – дві третини договорів – були видані в січні та лютому, перед початком повномасштабного військового наступу, а у березні-травні взагалі не видавали іпотеку, а поодинокі видачі спостерігалися в літній період.

З початку вересня іпотека розпочала поступово відновлюватися, перш за все завдяки державним програмам кредитування «Доступна іпотека» та «ЄОселя». У вересні–листопаді 2022 року банківські установи видали 252 іпотечні кредити на суму 280 млн грн, а у грудні – 405 кредитів на пів мільярда гривень [1].

Найбільше іпотечних кредитів у регіональному розрізі за даний період видано в Києві та Київській області – 241 договір на суму майже 345 млн грн, у Волинській області – 48 договорів на 60 млн грн, Вінницькій області – 37 договорів на 50 млн грн та Чернігівській області – 54 договори на 47 млн грн.

У 2022 році в центрі уваги держави й надалі буде розвиток іпотеки, особливо після російського військового вторгнення. Іпотека дає змогу населенню придбати житло та сприяє підвищенню інвестиційної активності в капітальному будівництві, стимулює розвиток будівництва,

розширює дохідну частину бюджету, забезпечує створення нових робочих місць та розвиток економіки.

У НБУ зазначили, що банківські установи України в червні 2023 року видали 527 іпотечних кредитів на суму – 754,1 млн грн. Зазначені результати, щодо наданих громадянам іпотечних кредитів показують про зростання обсягу та кількості іпотечних кредитів порівняно з травнем більш ніж удвічі, перш за все, завдяки активізації пільгового кредитування за програмою «єОселя».

Середньозважена ефективна ставка за іпотечними кредитами становила в червні – 7,9%, тоді як у травні була трохи вищою – 8,1%.

Найбільше іпотечних кредитів у червні видано в місті Києві та Київській області – 223 договори на загальну суму 377,9 млн грн., що становило – 50,1% від загального обсягу, Львівській області – 25 договорів на суму – 41,8 млн грн, Рівненській області – 30 договорів на суму 41,6 млн грн та Вінницькій області – 26 договорів на 37,5 млн грн. [2]

Найбільший попит на купівлю квартир програми «єОселя» очікується на квартири площею 40-70 квадратних метрів, незалежно від їх стану, тобто в зданих приміщеннях і житлових комплексах, що будуються.

Наразі банківські установи у 2023 році, щомісяця, отримують близько 4 тис. заявок, тобто потенційно 10 тис. іпотек можна видати впродовж 2,5 місяців. Середній розмір першого внеску коливається у значенні 25–30% від вартості запланованого в придбання житла [3].

Іпотечне кредитування виконує особливу роль у функціонуванні ефективного механізму ринкової економіки. В умовах стабільного розвитку економіки це пом'якшує соціальні проблеми, в тому числі проблему зайнятості, створює умови для прискорення вирішення житлових потреб населення, а також має важливе значення для збереження макроекономічної стабільності. Окрім позитивного впливу на фінансово-банківську систему та ринок житла, житлове кредитування також позитивно впливає на розвиток реального сектору економіки: сповільнює спад виробництва в суміжних галузях, створює сучасне виробництво та прискорює економічний розвиток країни. Вирішення таких питань є важливим для нашої країни в процесі підготовки вступу до Європейського Союзу. Дослідження сучасних аспектів реалізації житлової політики в Україні на тлі повномасштабного вторгнення російських окупантів та знищення значного житлового фонду показало, що виконавча влада використовує різні інструменти та підходи державного управління для її успішної реалізації. По-перше, оновлено правовий механізм управління, управління окремими аспектами реалізації житлової політики покладено на різні центральні органи влади та органи місцевого самоврядування.

Розширення програми «єОселя» є дуже необхідною та довгоочікуваною програмою потрібно врахувати наслідки нищівної війни, яка значно збільшила кількість внутрішньо переміщених громадян та людей, які гостро потребують нового житла.

Список використаних джерел:

1. Міністерство фінансів: за Програмою «Доступна іпотека 7 %» підписано 1723 кредитних договори на 1,472 млрд грн (2022). URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_programoiu_dostupna_ipoteka_7_pidpisa_no_1723_kreditnikh_dogovori_na_1472_mlrld_grn-3314 (дата звернення: 02.03.2024)
2. Статистика фінансового сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> (дата звернення: 26.02.2024 р.).
3. Левандівський О.Т. Криховецька З.М., Кохан І.В. Сучасні тенденції функціонування банківської системи України. *Агросвіт*. №3-4. 2023. С. 97-104. (дата звернення: 26.04.2024 р.)

УДК: 336.7

Мовчун С. В.

к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків та технологій
Державний податковий університет,
м. Ірпінь

Бобир І. М.

здобувач ОР першого(бакалаврського) рівня вищої освіти
Державний податковий університет,
м. Ірпінь

МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сьогодні в умовах глобалізаційних змін і викликів часу ринок деривативів широко представлений на міжнародному фінансовому ринку. Адже новостворені похідні фінансових інструментів є більш еластичними і ліквідними у порівнянні з класичними. Ціль фінансових інновацій – це забезпечення стабільності функціонування світової економіки, шляхом застосування страхування у випадку зміни основних параметрів фінансового ринку, серед яких відсоткова ставка та валютні курси. У цьому контексті й були впроваджені на фінансовий ринок похідні фінансових інструментів такі як форварди, ф'ючерси, опціони та інші деривативи, які використовують як у біржових, так і позабіржових операціях.

«Деривативи – це фінансові інструменти, які виникають з договору між двома або більше сторонами, що базуються на ціні таємниці. Вони можуть бути використані як для захисту від фінансового ризику, спекуляцій на цінових рухах, так і для отримання фінансової вигоди. Зазначимо, що перші деривативи почали використовуватися в 30-50-ті роки XVII століття при тюльпаноманії (продаж цибульок тюльпанів – 30-ті), рисові купони та пшениця (продаж рису та пшениці – 50-ті). Таким чином, товарно-сировинна